

نقش مؤلفه‌های هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی در سازگاری اجتماعی

فهیمة محمدپور*، دکتر عبدالعزیز افلاک‌سیر

گروه روانشناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

(تاریخ دریافت: ۹۸/۹/۱۰، تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۱/۹)

چکیده

زمینه: سازگاری در دانشگاه، بر تمام ابعاد زندگی دانشجویان اثر می‌گذارد و موجب ارتقا عملکرد عمومی، موفقیت تحصیلی و سلامت جسمی و روانی می‌شود. این مطالعه با هدف تعیین نقش مؤلفه‌های هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی در سازگاری اجتماعی در دانشجویان دختر ساکن خوابگاه انجام شد.

روش: این مطالعه توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری دانشجویان دختر دانشگاه شیراز که ساکن خوابگاه در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ بود که از میان آنها ۲۴۳ نفر با روش نمونه‌گیری دردسترس، به عنوان نمونه انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مقیاس سازگاری اجتماعی کالیفرنیا، مقیاس هویت اخلاقی و پرسشنامه ناگویی هیجانی جمع‌آوری شد. داده‌ها در نرم افزار آماری SPSS-19، با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و آزمون آماری همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: سازگاری اجتماعی با هویت اخلاقی به میزان ۰/۳۲ همبستگی داشت، همچنین همبستگی آن با ناگویی هیجانی، ۰/۴۳- بود هر دو متغیر و زیرمقیاس‌های آن‌ها با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری در سطح $P < ۰/۰۰۱$ داشتند. همچنین هویت اخلاقی ۰/۱۷ از واریانس سازگاری اجتماعی را در جمعیت نمونه نشان داد و ناگویی هیجانی نیز ۰/۱۸ از واریانس آن را تبیین کرد.

نتیجه‌گیری: مطالعه نشان داد هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی در سازگاری اجتماعی دختران دانشجوی ساکن خوابگاه نقش مهمی داشتند و به طور معناداری سازگاری اجتماعی را پیش‌بینی می‌کنند.

کلیدواژه‌گان: هویت اخلاقی، ناگویی هیجانی، سازگاری اجتماعی، دانشجویان خوابگاهی.

سرآغاز

سازگاری اجتماعی با محیط‌های مختلف نیاز به مهارت‌های خاصی دارد. یکی از محیط‌هایی که گروه بزرگی از جوانان باید با آن تطابق یابند، دانشگاه است که سازگار شدن با آن نیازمند مهارت‌ها، باورها و نگرش‌های مختلفی است. دانشجویان ساکن در خوابگاه بیشتر با مشکلات سازگاری در ارتباط هستند. عوامل فشارزای اجتماعی متعدد، روابط انسانی جدید، درس‌های جدید، نگرانی از آینده، دوری از خانواده و اسکان در خوابگاه از جمله مواردی است که دانشجویان با آن مواجه هستند و می‌توانند مشکلات سازگاری جدی ایجاد نمایند (۱). سازگاری اجتماعی، برخورداری فرد از مهارت‌های اجتماعی در سطح بالا و پذیرش اجتماعی مناسب، در روابط بین‌فردی است. سازگاری اجتماعی، انعکاسی از تعامل فرد با دیگران، رضایت از نقش‌های خود و نحوه عملکرد در این نقش‌هاست که به احتمال زیاد تحت تأثیر شخصیت، فرهنگ و انتظارات خانواده قرار دارد (۲). سازگاری در دانشگاه، بر تمام ابعاد زندگی دانشجویان اثر می‌گذارد و موجب ارتقا عملکرد عمومی، موفقیت تحصیلی و سلامت جسمی و روانی می‌شود (۳).

مطالعات نشان داده‌اند که سطح سازگاری اجتماعی دانشجویان خوابگاهی در ایران متوسط می‌باشد (۴). در میان دانشجویان ساکن در خوابگاه، دختران دانشجوی از آن جهت مورد اهمیت بیشتری قرار دارند که اولاً از خانه و از کنار خانواده با تمام روابط عاطفی و معنوی در حساس‌ترین سال‌های زندگی جدا می‌شوند تا برای ادامه تحصیل به دانشگاه بیوندند و نقش جنسیتی^۲ آنها در خانواده نسبت به پسران، اهمیت بیشتر و تجربه کمتر جدا شدن از خانواده را بیان می‌کند، و دوم اینکه، به سبب افزایش دانشجویان دختر از سال ۱۳۷۸ تا کنون و ادامه این روند، مسأله دختران ساکن در خوابگاه، هم به لحاظ کیفی و هم به لحاظ کمی، مورد توجه خاص قرار گرفته است (۵).

عوامل متعددی در سازگاری شخصی و اجتماعی افراد نقش دارند که نظریه‌ها و دیدگاه‌های مختلف تربیتی، روانشناختی و جامعه‌شناختی بر آن‌ها تأکید دارند. هرچند برای شناسایی عوامل مرتبط با سازگاری اجتماعی، تلاش‌های نظری و تجربی زیادی صورت گرفته‌است، اما این

تلاش‌ها کمتر به شناسایی نقش نظام باورها، شخصیت، میزان رشد هویتی و نگرش افراد در سازگاری شخصی و اجتماعی آنها پرداخته‌است و نیز اکثراً متوجه جمعیت عمومی بوده‌اند تا افشار به خصوصی همچون دانشجویان. پژوهش‌های متعدد نشان می‌دهند که عواملی مانند سبک‌های هویتی، اضطراب و تنش سازگاری اجتماعی و به تبع آن، عملکرد تحصیلی دانشجویان را تهدید می‌کند و می‌تواند موجب دگرگونی روحیه، نگرانی^۳، ناپایداری هیجانی^۴ و ایجاد مشکلات روانی^۵ در آنها شود (۶). همزمان با ورود به دانشگاه، جوانان تلاش می‌کنند تا هویت خود را نیز تحکیم بخشیده و به خودمختاری و استقلال دست یابند. هویت^۶، چارچوبی است که افراد براساس آن، تجربه‌های شخصیشان را تفسیر و معنی کرده و هدف مشخصی برای زندگیشان ترسیم می‌کنند (۷). با نگاه شناخت‌نگر اجتماعی می‌توان هویت را ساختاری ذهنی دانست که به عنوان سیستم‌های خودتنظیمی^۷ عمل می‌کند. سیستم‌هایی که رفتار را برانگیخته و هدایت می‌کند. هویت اخلاقی^۸، خودپنداره‌ای است که حول ارزش‌های اخلاقی شکل گرفته است. نگاه به هویت اخلاقی در واقع نگاه به ارزش‌ها و اصول افراد را شامل می‌شود. به عبارت دیگر، هویت اخلاقی، سازه‌ای است که تعهد به اصول و ارزش‌های اخلاقی را نشان می‌دهد (۸). دانشگاه از جمله مهمترین مجموعه‌های انسانی در هر جامعه است که وظیفه انتقال دانش و مهارت، انتقال و ترویج ارزش‌های اخلاقی و فرهنگی و کمک به رشد شخصیتی، عاطفی، رفتاری و فکری را برعهده دارند. در واقع مفاهیم اخلاقی، نمایانگر اشکالی از زندگی بشر است و اعتقادات و ارزش‌های هدایتگر افراد را در تصمیمات آنها توصیف می‌نماید. رشد اخلاقی، اصل اساسی برای بقای زندگی جوامع است و هیچ جامعه و اسزمانی بدون ارزش دوام نخواهد آورد (۹). اخلاق، مجموعه‌ای از اصول و قواعد رفتاری است که به گونه‌ای داوطلبانه از سوی فرد پذیرفته می‌شوند و با درونی شدن در وجود او، نوع نگرش فرد را به جامعه و دیگر انسان‌ها تعیین می‌کنند و باعث بروز رفتارهای اخلاقی می‌شوند و در صورت سرپیچی از این اصول و قواعد، احساس شرمساری در وجدان فرد به وجود می‌آورند (۱۰). بنابراین، در یک محیط اجتماعی، اخلاق می‌تواند سازگاری افراد را با محیط و دیگران افزایش دهد. امروزه نتایج تحقیقات روانشناسان اخلاق حمایت قابل توجهی را از سازه هویت اخلاقی و اهمیت این سازه در پیش‌بینی رفتارهای اخلاقی نشان داده‌است (۱۱). مقالاتی که مستقیماً به بررسی رابطه هویت اخلاقی و سازگاری اجتماعی بپردازند، انجام نگرفته‌است اما پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند که سازه‌هایی که در حیطه اخلاق و سازگاری اجتماعی انجام گرفته‌اند، از ارتباط بین مفهوم اخلاق و سازگاری اخلاقی سخن می‌گویند (۱۲). در پژوهش‌های انجام گرفته، اخلاق به عنوان مؤلفه‌ای است که می‌تواند از راه تنظیم بهتر روابط، کاهش اختلاف و تعارض و افزایش جو تفاهم، عملکرد یک سازمان را تحت تأثیر قرار دهد. اخلاق بر توانایی‌ها و ویژگی‌هایی مبتنی است که پیامدها و نتایج بالارزشی را ارائه می‌دهد. پژوهش‌ها بیانگر ارتباط بین این پیامدها با اهداف زندگی، رضایت از زندگی، سلامت و سازگاری شغلی و شخصی است (۱۳). سازه

هوش اخلاقی، توانمندی و ظرفیت افراد را در برابر بسیاری از مسائل روزمره ارتقا می‌دهد و در بهبود استفاده از راهبردهای مقابله‌ای کارآمد مؤثر و تأثیرگذار است (۱۴). هوش اخلاقی با بهبود روابط، درک متقابل در روابط و کاهش تضادها و منجر به تقابل با اتخاذ تصمیم‌گیری‌های درست و متناسب با موقعیت از طریق شیوه‌های صحیح حل مسأله، حمایت اجتماعی و ارزیابی شناختی می‌شود (۱۵).

سازگاری اجتماعی دارای مؤلفه‌ها و نشانه‌های خاصی است. یکی از الگوهایی که می‌تواند با سازگاری اجتماعی در ارتباط باشد، ظرفیت هیجانی^{۱۰} افراد است (۱۶). از نظر بار-آن، کارکردهای هیجانی و اجتماعی در نهایت باید به احساس بهزیستی^۹ و رفاه بینجامد که یکی از پیش‌نیازهای اصلی آن سازگار شدن بسنده با جامعه و محیط است، به گونه‌ای که فرد در عین حفظ استقلال و فردیت خود با مقتضیات و هنجارهای مورد نظر آن سازش یابد (۱۷). بنابراین، از جمله عوامل دیگری که می‌تواند بر نحوه سازگاری فرد با خود و محیط پیرامون مؤثر باشد، شناخت هیجان و نحوه تنظیم آن در افراد است. ناتوانی در پردازش شناختی اطلاعات هیجانی و تنظیم هیجان‌ها، ناگویی هیجانی^{۱۱} نامیده می‌شود. ناگویی هیجان، به مشکل در شناسایی و توصیف احساسات و همچنین یک سبک شناختی جهت‌گیری بیرونی اشاره دارد. این مشکلات به احتمال زیاد، ناشی از ناتوانی شناختی در تجربه عاطفی و هیجانی در فرد است (۱۳). این افراد در بازشناسی^{۱۲}، آشکارسازی^{۱۳}، پردازش و نظم‌دهی هیجان‌ها^{۱۴}، با مشکل روبرو هستند و در تمایز احساسات درونی از احساسات بدنی مشکل دارند. به لحاظ نظری، تصور می‌شود که افرا مبتلا به ناگویی هیجانی، با احساسات خود از طریق دو فرایند متفاوت جسمانی‌سازی^{۱۵} و برون‌ریزی^{۱۶} روبرو می‌شوند که این امر می‌تواند منجر به نتایج نامطلوبی همچون تنهایی فرد شود (۱۵). افرادی که دارای توانمندی هیجانی بالا هستند، در کنار آمدن با تجربه‌های منفی از موفقیت بیشتری برخوردار هستند و سازگاری مناسب‌تری را در ارتباط با محیط و دیگران نشان می‌دهند (۱۸). با توجه به نقایص شناختی و عاطفی، چنین فرض می‌شود که ناگویی خلقی می‌تواند با شاخص‌های سلامت مثل افسردگی، اضطراب و خشم، پرخاشگری و با مشکلات جسمانی و پزشکی به طور خاص از جمله درد و اختلالات جنسی رابطه داشته باشد (۱۹). برخی مطالعه‌ها نیز به بررسی ارتباط بین ناگویی هیجانی و وجود مشکلات بین شخصی پرداخته‌اند و رابطه مثبت این دو سازه را با یکدیگر تأیید کرده‌اند (۲۰ و ۲۱).

ورود به دانشگاه تغییر مهمی در زندگی نوجوانان است. با ورود به دانشگاه و ایجاد تغییر در شرایط قبلی زندگی فرد، سازگاری فرد به هم می‌ریزد و فرد باید برای سازگاری با محیط جدید و ویژگی‌های خاص آن تلاش کند. در نتیجه، بررسی سازگاری اجتماعی دانشجویان به ویژه دانشجویان ساکن در خوابگاه و عوامل مؤثر بر آن می‌تواند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد. بی‌تردید عوامل بی‌شماری در حوزه مسائل انسانی وجود دارد که می‌تواند سازگاری افراد را تحت تأثیر قرار دهد، هر کدام از این عوامل یا به تنهایی یا با ترکیبی از چند عامل دیگر در قالب

آزمون برابر با ۰/۹۸ بود که این امر نشان‌دهنده پایایی مطلوب این آزمون می‌باشد (۲۲).

مقیاس اهمیت برای خویشتن هویت اخلاقی: مقیاس اهمیت برای خویشتن هویت اخلاقی، مقیاسی خود گزارش‌دهی است. این مقیاس دارای دو زیرمقیاس درونی‌سازی (میزانی که صفات اخلاقی در خودپنداره فرد مرکزیت یافته) و نمادی‌سازی (میزانی که هر آزمودنی هویت اخلاقی را در ظاهرش نشان می‌دهد) است. در ابتدا از افراد خواسته می‌شود تا به صفات اخلاقی که در بالای پرسشنامه نوشته شده توجه کنند. صفاتی چون مهربان، عادل، زحمت‌کش و... سپس ۱۰ سؤال درباره این صفات از آزمودنی‌ها پرسیده می‌شود تا میزانی که داشتن این صفات برای فرد مهم است تعیین شود. پاسخ‌دهی در مقیاسی از یک (کاملاً مخالف) تا هفت (کاملاً موافق) در هر یک از ده سؤال گسترده شده‌است و نمره‌گذاری سؤالات چهار و هفت به صورت وارونه انجام می‌گیرد. در پژوهشی در ایران، به منظور روایی پرسشنامه از تحلیل عوامل به روش مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس استفاده شده است که مقدار ضریب *KMO* برابر ۰/۷۹ و ضریب کرونباخ *α* برابر ۰/۸۸ بود که حاکی از کفایت نمونه‌گیری سؤالات و کفایت ماتریس همبستگی پرسشنامه داشته است. در ایران، نیز با بررسی اعتباریابی این مقیاس، پایایی این مقیاس از طریق همسانی درونی (درونی‌سازی: ۰/۷۷ و نمادی‌سازی: ۰/۷۷) و بازآزمایی (درونی‌سازی: ۰/۵۰۵، نمادی‌سازی: ۰/۳۶۴) را مطلوب گزارش کردند (۱۲).

مقیاس ناگویی هیجانی تورتو: مقیاس ناگویی هیجانی تورتو، یک آزمون ۲۰ سؤالی است و سه زیرمقیاس شامل دشواری در شناسایی احساسات (هفت ماده)، دشواری در توصیف احساسات (پنج ماده) و تفکر عینی (هشت ماده) دارد که در یک طیف لیکرت پنج درجه‌ای از نمره یک (کاملاً مخالف) تا نمره پنج (کاملاً موافق) تنظیم شدند. در ایران، ب روایی و پایایی این آزمون بررسی شده‌است و ضریب آلفای کرونباخ را برای کل مقیاس و سه زیرمقیاس دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۲، ۰/۷۵ و ۰/۷۲ به دست آورد که حاکی از پایایی مطلوب این آزمون است. روایی همزمان این آزمون در پژوهشی در ایران، برحسب همبستگی بین زیرمقیاس‌های آزمون و مقیاس‌های هوش هیجانی، بهترین روانشناختی و درماندگی روانشناختی بررسی و مورد تأیید قرار گرفته است که به ترتیب ضرایب همبستگی با آزمون‌های ذکر شده، ۰/۸۰، ۰/۷۸، ۰/۴۴ و ۰/۴۴ بوده است. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز وجود سه عامل دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی را در نسخه فارسی مقیاس ناگویی هیجانی تورتو - ۲۰ تأیید کرد (۲۳).

داده‌ها پس از جمع‌آوری، در نرم‌افزار آماری *SPSS-19* با استفاده از آمار توصیفی و آزمون آماری همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون به شیوه گام به گام تجزیه و تحلیل شد.

متغیرهای روانشناختی همچون هویت، هیجان، خودآگاهی و نظیر این عوامل، می‌تواند با سازگاری اجتماعی نوجوانان و جوانان دارای ارتباط معنادار باشد. با توجه به اینکه به خصوص در سازه هویت اخلاقی با سازگاری اجتماعی و در کنار آن تبیین نقش سازه‌های مختلف و به تبع سازه‌های هیجانی نیز خلأ پژوهشی احساس می‌گردد، لذا شناسایی و کشف این روابط حائز اهمیت می‌باشد. لذا هدف از مطالعه حاضر، تعیین نقش مؤلفه‌های هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی در سازگاری اجتماعی در دانشجویان دختر ساکن بود.

روش

مطالعه حاضر، توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری مطالعه، کلیه دانشجویان دختر ساکن خوابگاه دانشگاه شیراز بود. تعداد نمونه این مطالعه، ۲۴۳ نفر از دانشجویان دختر ساکن خوابگاه‌ها در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ بود. این تعداد حجم نمونه، با توجه به میزان تقریبی حجم جامعه مورد مطالعه، براساس فرمول کوکران در نظر گرفته شد. میانگین (انحراف معیار) سنی دانشجویان شرکت‌کننده (۱/۳) ۱۹/۴ بود. ۲۳۸ (۹۸٪/۲) نفر از این دانشجویان مجرد و بقیه متأهل بودند. تعداد خوابگاه‌های موجود، ۱۴ خوابگاه در محوطه خوابگاه‌های دختران بود، شرکت‌کنندگان در پژوهش از افراد ساکن در همه خوابگاه‌های دختران زیرمجموعه دانشگاه شیراز بودند که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس، انتخاب شدند. به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، در این مطالعه کلیه شرکت‌کنندگان اطلاعاتی درباره مطالعه دریافت کردند و از آنان رضایت شرکت در مطالعه اخذ شد. این اطمینان به افراد داده شد که تمام اطلاعات محرمانه هستند و صرفاً برای امور پژوهشی استفاده خواهند شد. همچنین، به منظور رعایت حریم خصوصی، نام و نام خانوادگی شرکت‌کنندگان ثبت نگردید. مقیاس‌های مورد استفاده در مطالعه، شامل مقیاس هویت اخلاقی، مقیاس سازگاری اجتماعی کالیفرنیا و پرسشنامه ناگویی هیجانی تورتو بود.

مقیاس سازگاری اجتماعی کالیفرنیا: این آزمون که نیمرخ سازگاری فردی و اجتماعی فرد را اندازه می‌گیرد، دارای دو مؤلفه عمده سازگاری خویشتن و سازگاری اجتماعی می‌باشد. در این مطالعه، فقط بخش سازگاری اجتماعی که دارای ۹۰ ماده از نوع بلی/خیر می‌باشد مورد استفاده قرار گرفت. این بخش از آزمون، خود دارای ۶ زیرمقیاس است، شامل: ۱. قالب‌های اجتماعی، ۲. مهارت‌های اجتماعی، ۳. گرایش ضد اجتماعی، ۴. روابط خانوادگی، ۵. روابط آموزشی و ۶. روابط اجتماعی. در دفترچه راهنمای آزمون، گزارشی درخصوص روایی آزمون به صورت روش تجربی وجود ندارد و فقط بیان شده است که سؤالات آزمون براساس قضاوت معلمان، مدیران و واکنش دانش‌آموزان و نیز ضریب همبستگی نقطه ایی ۱ انتخاب شده است. هماهنگی درونی آزمون به وسیله دونیمه کردن آزمون با روش اسپیرمن-براون برای خرده آزمون‌های سازگاری اجتماعی از ۰/۸۷ تا ۰/۹۰ گزارش شده است که نشان می‌دهد تمام سؤالات شش زیرمقیاس از انسجام درونی مناسبی برخوردارند. در مطالعه‌ای در ایران، ضریب آلفای کرونباخ برای کل

یافته‌ها

در جدول شماره ۱ یافته‌های توصیفی شامل میانگین (انحراف معیار) نمره‌های مربوط به مقیاس سازگاری اجتماعی و مؤلفه‌های آن ارائه شده است.

جدول ۱: میانگین (انحراف معیار) نمره‌های مقیاس سازگاری اجتماعی و مؤلفه‌های آن

متغیرها	میانگین (انحراف معیار)
قالب‌های اجتماعی	۱۰/۶ ± ۱/۹
مهارت‌های اجتماعی	۱۰/۲ ± ۱/۵
گرایش ضد اجتماعی	۱۰/۲ ± ۲/۲
روابط خانوادگی	۹/۸ ± ۲/۴
روابط آموزشی	۹/۶ ± ۱/۴
روابط اجتماعی	۱۰/۲ ± ۱/۸
سازگاری اجتماعی (نمره کل)	۵۸/۱ ± ۵/۲

جدول ۳: ماتریس ضریب همبستگی سازگاری اجتماعی با ناگویی هیجانی و مؤلفه‌های آن

متغیرها	سازگاری اجتماعی	P
دشواری در شناسایی احساسات	-۰/۴۰	<۰/۰۰۱
دشواری در توصیف احساسات	-۰/۴۲	<۰/۰۰۱
تفکر عینی	-۰/۳۸	<۰/۰۰۱
ناگویی هیجانی (نمره کل)	-۰/۴۳	<۰/۰۰۱

در ادامه به منظور بررسی نقش هر یک از متغیرهای پیش‌بین در تعیین متغیر ملاک از آزمون ضریب رگرسیون استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول ۴: شاخص‌های تحلیل رگرسیون در پیش‌بینی سازگاری اجتماعی براساس هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی

شاخص‌های آماری	R ²	ضریب رگرسیون	t	P
هویت اخلاقی	۰/۱۷	۰/۱۶	۶/۱۴	۰/۰۰۰
ناگویی هیجانی	۰/۱۸	۰/۱۸	-۶/۲۹	۰/۰۰۰

همانطور که جدول ۴ نشان می‌دهد هویت اخلاقی ۰/۱۷۳ از واریانس سازگاری اجتماعی را در جمعیت نمونه پیش‌بینی می‌کند و همچنین ناگویی هیجانی نیز ۰/۱۸۹ از واریانس آن را تبیین می‌کند. علاوه بر این ستون ضریب بتا نشان می‌دهد که هر دو مؤلفه هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی، به طور معناداری قادر به پیش‌بینی سازگاری اجتماعی می‌باشند ($P < 0/001$).

بحث

نتایج مطالعه نشان داد که سازگاری اجتماعی با هر دو بعد هویت اخلاقی ارتباط مستقیمی دارد و هویت اخلاقی قادر به پیش‌بینی سازگاری اجتماعی می‌باشد. همچنین ناگویی هیجانی و مؤلفه‌های آن نیز با سازگاری اجتماعی رابطه منفی دارند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که دو متغیر هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی قادر به پیش‌بینی سازگاری اجتماعی می‌باشند.

بی‌تردید عوامل بی‌شماری در حوزه مسائل انسانی وجود دارد که می‌تواند سازگاری افراد را تحت تأثیر قرار دهد، اما هویت و ابعاد مختلف آن، به عنوان سازه‌ای شخصی، در دوران نوجوانی و جوانی، بیشترین تغییرات را می‌پذیرد (۲۴). یکی از ابعاد آن که به تازگی در حوزه تحقیقات هویت مورد پژوهش قرار گرفته است، هویت اخلاقی است که می‌تواند به عنوان یک سیستم خودتنظیمی برای فرد، رفتارهای فرد را برانگیخته و هدایت کند. هرچند این مؤلفه، به طور مستقیم در ارتباط با سازگاری اجتماعی مورد آزمون قرار نگرفته است، اما نتایج بررسی‌های مربوط به

همانگونه که در جدول یک نیز نشان داده شده است، میانگین سازگاری اجتماعی ۵۸/۱ با انحراف معیار ۵/۲ است. میانگین زیرمقیاس قالب‌های اجتماعی، ۱۰/۶ بود که با انحراف معیار ۱/۹ بیشترین میانگین را در این زیرمقیاس‌ها داشت. روابط اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی، گرایش ضد اجتماعی، روابط خانوادگی و روابط آموزشی، نیز که زیرمقیاس‌های سازگاری اجتماعی هستند، به ترتیب براساس بیشترین میزان میانگین، ۱۰/۲ (۱/۸)، ۱۰/۲ (۱/۵)، ۱۰/۲ (۲/۲)، ۹/۸ (۲/۴)، ۹/۶ (۱/۴) است. به منظور بررسی رابطه سازگاری اجتماعی با متغیر هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی و مؤلفه‌های آن‌ها، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. در جدول شماره ۲، نتایج ضریب همبستگی سازگاری اجتماعی با این دو متغیر و مؤلفه‌های آن‌ها به تفکیک ارائه شده است.

جدول ۲: ماتریس ضریب همبستگی سازگاری اجتماعی و هویت اخلاقی و مؤلفه‌های آن

متغیرها	سازگاری اجتماعی	P
بعد نمادی سازی	۰/۳۸۲	<۰/۰۰۱
بعد درونی سازی	۰/۴۳۴	<۰/۰۰۱
هویت اخلاقی (نمره کل)	۰/۴۱۶	<۰/۰۰۱

براساس یافته‌های جدول ۲، میزان همبستگی نمره کل متغیر هویت اخلاقی با سازگاری اجتماعی ۰/۴۱ است، همچنین سازگاری اجتماعی با کلیه زیرمقیاس‌های هویت اخلاقی رابطه معنادار و مستقیمی دارد ($P < 0/001$). همچنین، میزان همبستگی نمره کل متغیر ناگویی هیجانی با سازگاری اجتماعی -۰/۴۳ است و سازگاری اجتماعی با کلیه زیرمقیاس‌های ناگویی هیجانی رابطه معنادار و معکوس دارد ($P < 0/001$).

یک وسیله خودکنترلی در موقعیت‌های هیجانی با اشخاص دیگر، به رفتار و واکنش مناسب فرد، کمک می‌کند.

قابل ذکر است که از جمله محدودیت‌های این مطالعه ماهیت همبستگی و مقطعی بودن مطالعه بود که نتیجه‌گیری علی را دشوار می‌سازد. همچنین، نمونه مطالعه صرفاً دانشجویان دانشگاه شیراز بود. بنابراین باید در تعمیم نتایج به سایر گروه‌ها احتیاط نمود. همچنین، از دیگر محدودیت‌های پژوهش نیز می‌توان به بررسی دو متغیر پیش‌بین و نادیده گرفتن نقش سایر متغیرهای مؤثر بر سازگاری اجتماعی اشاره کرد.

بر این اساس که هویت اخلاقی و ناگویی هیجانی در سازگاری اجتماعی، در دانشجویان دختر ساکن در خوابگاه، قدرت پیش‌بینی معنی‌داری داشتند، پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی، به منظور بررسی اثربخشی عملی و کاربردی این دو متغیر بر سازگاری اجتماعی، از طرح‌های مداخله‌ای مبتنی بر این دو سازه در دانشجویان دختر استفاده شود و نتایج آن با رویکرد آزمایشی مورد بررسی قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

مطالعه نشان داد هویت اخلاقی سازه‌ای است که توانمندی در آن می‌تواند به سازگاری اجتماعی بهتر در دانشجویان دختر ساکن در خوابگاه منجر شود. همچنین، نمره پایین در سازه ناگویی هیجانی باعث افزایش سازگاری اجتماعی این افراد می‌شود. بنابراین، از عوامل مرتبط با سازگاری اجتماعی دانشجویان، هویت اخلاقی به عنوان سازه‌ای همسو و نیز ناگویی هیجانی در ابعاد منفی آن است.

ملاحظات اخلاقی

به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، در این مطالعه کلیه شرکت‌کنندگان اطلاعاتی درباره مطالعه دریافت کردند و از آنان رضایت شرکت در مطالعه اخذ شد. این اطمینان به افراد داده شد که تمام اطلاعات محرمانه هستند و صرفاً برای امور پژوهشی استفاده خواهند شد. همچنین، به منظور رعایت حریم خصوصی، نام و نام خانوادگی شرکت‌کنندگان ثبت نگردید. نویسندگان اظهار می‌دارند که هیچ گونه تعارض منافی در مورد در این مقاله وجود ندارد.

سپاسگزاری

این مطالعه برگرفته از پایان‌نامه یا طرح پژوهشی مصوب نبوده و به صورت مستقل انجام گرفته‌است. نویسندگان مقاله، از تمامی شرکت‌کنندگانی که در انجام این مطالعه، محققین را یاری رساندند، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

واژه نامه

1. Social adjustment	سازگاری اجتماعی
2. Gender role	نقش جنسیتی
3. Worry	نگرانی

حیطه هویت‌یابی با سازگاری مؤید یافته‌های این مطالعه می‌باشد (۲۵-۲۶-۲۷).

در تبیین یافته اول این مطالعه، می‌توان گفت که ورود به دانشگاه، تغییر مهمی در زندگی نوجوانان است. با ورود به دانشگاه، سازگاری قبلی فرد به دلیل تغییرات به وجود آمده، به هم می‌ریزد. عوامل متعددی در سازگاری موفقیت‌آمیز فرد با محیط دانشگاه تأثیر گذار هستند. اما کسب و تحکیم هویت، یکی از مسائل اصلی در این دوره سنی است که با ایجاد تفاوت در ابعاد فردی و شخصیتی افراد، در سازگاری موفقیت‌آمیز دانشجویان و عملکرد بهینه آن‌ها، نقش مهمی را ایفا می‌کند. یکی از سازه‌های جدید در حوزه روانشناسی هویت، هویت اخلاقی است. هویت اخلاقی در واقع نگاه به ارزش‌ها و اصول افراد را شامل می‌شود و سازه‌ای است که تعهد به اصول و ارزش‌های اخلاقی را نشان می‌دهد. در واقع این سازه را می‌توان به عنوان سیستمی خودتنظیمی در فرد در نظر گرفت که براساس این سیستم، رفتار فرد برانگیخته و هدایت می‌گردد. مطالعات نشان داده‌اند که تحریک هویت اخلاقی در افراد می‌تواند از آثار معافیت‌طلبی اخلاقی (نوعی اهمال در کمک‌رسانی) بکاهد و در برابر تخطی‌های اخلاقی، نوعی هیجان منفی ایجاد کند (۷). بنابراین، پایبندی به اصول اخلاقی که در درون هویت اخلاقی فرد شکل گرفته و به شکل خودپنداره او درآمده‌است، او را به سوی پایبندی به اهداف و آرمان‌هایی که در ذهن خود ترسیم کرده‌است، می‌کشانند و بدین ترتیب، فرد را متعهد می‌سازد، تا علی‌رغم وجود کاستی‌ها و مشکلاتی که پیرامونش وجود دارد، بتواند ثابت قدم باشد و با سازگاری با محیطی که در آن قرار گرفته، به اهدافش دست یابد.

یافته دیگر این مطالعه، بیانگر ارتباط معنی‌دار مؤلفه‌های ناگویی هیجانی با سازگاری اجتماعی بود. همچنین، ۰/۱۸ از واریانس سازگاری اجتماعی را ناگویی هیجانی تبیین می‌کرد. هیجان و نحوه تنظیم هیجانات در افراد نیز به عنوان یکی از پدیده‌های تحولی، تأثیر زیادی بر نحوه سازگاری افراد دارد. مطالعه‌های دیگری نیز به ارتباط بین ناگویی هیجانی و وجود مشکلات بین شخصی پرداخته‌اند و رابطه مثبت این دو سازه را با یکدیگر تأیید کرده‌اند (۲۰-۲۸-۲۹). بدین ترتیب مطالعه، از یافته‌های پیشین حمایت می‌کند. توانمندی هیجانی، روبرو شدن افراد با چالش‌های زندگی را آسان‌تر کرده و سطح سلامت روانی آن‌ها را بهبود می‌بخشد. افرادی که دارای توانمندی هیجانی بالا هستند، در کنار آمدن با تجربه‌های منفی از موفقیت بیشتری برخوردار هستند و سازگاری مناسب‌تری را در ارتباط با محیط و دیگران نشان می‌دهند (۲۰). شناخت هیجان و تلاش برای یافتن الگوی پاسخ مناسب با هیجانات در ارتباطات بین فردی، باعث می‌گردد تا فرد در الگوی روابط بین فردی خود به سازگاری دست‌یابد و با یک سیستم خودتنظیمی می‌تواند به رفتار و عملکرد فرد جهت دهد. این امر سبب می‌گردد که با تسلط بر شرایط درگیر، فرد بتواند با سهولت بیشتری به کنترل اوضاع و یافتن صحیح‌ترین راه‌حل دست یابد و در نتیجه به سازگاری بهتری با محیط برسد. سازگاری هیجانی و سازه‌های مرتبط با آن، راه‌حل مؤثرتری را برای مشکلات عملی تضمین می‌کند و به عنوان

10. Teimori F, Farahmakan M, Amirmohamadi Z. (2018). Good neighborliness and social coexistence between Muslims and Zoroastrian. <i>Ethics in Science and Technology</i> ; 13 (3) :22-30. (In Persian).	4. Emotional instability	ناپایداری هیجانی
11. Azimpour A, Neisi A, Shahniveilagh M, Arshadi N, Boshlideh K. (2014). Validation the measure of "the self-importance of moral identity" on university students. <i>Journal of Personality and Individual Differences</i> ; 4(3):19-38. (In Persian).	5. mental problems	مشکلات روانی
12. Abdolmaleki Sh, NASiri F, Sarchahani Z. (2018). The relationship between moral intelligence and organizational development: mediating role of organizational intelligence. <i>Ethics in Science and Technology</i> ; 13 (3) :31-39. (In Persian).	6. Identity	هویت
13. Hejazi A, Ghanizadeh M. (2018). Analysis of the relationship between ethical intelligence and mental health of school teachers. <i>Ethics in Science and Technology</i> ; 13 (2) :99-107. (In Persian).	7. Self-regulating systems	سیستم‌های خودتنظیمی
14. Kavijani S, Khodabakhshi A, Hamidypour R, Mosalanejad L. (2015). The association between moral intelligence and social adjustment with coping style among medicines residents of universities of Tehran. <i>Journal of Education and Ethics in Nursing</i> ; 4(4):33-41. (In Persian).	8. Moral identity	هویت اخلاقی
15. Jordan KD, Smith TW. (2017). The interpersonal domain of alexithymia. <i>Journal of Personality and Individual Differences</i> ; 1(110):65-9.	9. Well-being	بهبودی
16. Salovey P, Mayer JD. (1990). Emotional intelligence. <i>Imagination, Cognition and Personality</i> ; 9:185-211.	10. Emotional capacity	ظرفیت هیجانی
17. Mansouri M, Moradi A, Hasani J, Ghaffari A. (2014). Prevalence of alexithymia and its association with demographic variables in students. <i>Alborz University Medical Journal</i> ; 3(3):133-40. (In Persian).	11. Alexithymia	ناگویی هیجانی
18. Bar-On R. (2005). The impact of emotional intelligence on subjective well-being. <i>Perspectives in Education</i> ; 23(2):41-61 .	12. Recognition	بازشناسی
19. Dubey A. (2010). Role of emotion regulation difficulties and positive/negative affectivity in explaining alexithymia-health relationship: an overview. <i>Indian Journal of Social Science Research</i> ; 7:20-31.	13. Detection	آشکارسازی
20. Safari Y, Yousefpour N, Amiri N. (2014). Relationship between Alexithymia and interpersonal problems in students of Kermanshah University of medical sciences. <i>Journal of Clinical Research in Paramedical Sciences</i> ; 3(2):122-28. (In Persian).	14. Emotion regulation	نظم‌دهی هیجانات
21. Besharat MA. (2013). Toronto Alexithymia scale: questionnaire, instruction and scoring (persian version). <i>Development of Psychology</i> ; 10(37): 90-92.	15. Somatization	جسمانی‌سازی
22. Besharat MA, Ofoghi Z, Aghae-Sabet SS, Habibnezhad M, Pournaghдали A, Geranmayepour SH. (2014). Moderating effect of cognitive emotion regulation strategies on the relationship between alexithymia and interpersonal problems. <i>Advances in Cognitive Science</i> ; 4(15):43-52. (In Persian).	16. Externalization	برون‌ریزی

References

- Ahmadi Beni Z, Amini A, Mehrabi T, Sharifpur AGhR. (2017). The effect of group teaching communication skills with a religious approach on social adjustment in female students. *IJPN*; 4(6):1-6. (In Persian).
- Khodarahmi S, Alavi M, Ezzati S. (2016). Comparing social compatibility of male and female students in payam-e nour university (pnu) of dareshahr. *Sociological Studies of Youth*; 6(20):89-108. (In Persian).
- Chmidt CK, Welsh AC. (2010). College adjustment and subjective wellbeing when coping with a family member's illness. *Journal of Counseling and Development*; 42(1):27-34.
- Berzonsky MD, Ciecuch J. (2016). Mediation role of identity commitment in relationships between identity processing style and psychological well-being. *Journal of Happiness Studies*; 17(1):145-62.
- Zaki A. (2010). Adaptation of youth with the University and its relationship with social support, case study male and female students of Isfahan University. *J Youth Cult Soc*; 4:107-30. (In Persian).
- Parsameh M, Heddad E. (2017). The relationship between emotional intelligence and social adjustment of students. *Social Development*; 11(2):65-94. (In Persian).
- Hardy SA, Bhattacharjee A, Reed A, Aquino K. (2010). Moral identity and psychological distance: the case of adolescent parental socialization. *J Adolescence*; 33:111-123.
- Saidi A, Ismailzadeh H. (2010). Review problems residences public university students in Tehran. *J Women Health*; 1(1):45-50. (In Persian).
- Mohebbi M, Reihani H. (2019). Structural relationship between ethical intelligence and ethical leadership on job attachment: mediating role of person- organization fit. *Ethics in Science and Technology*; 13(4) :54-61. (In Persian).

27. Ehyakonandeh M, Shaikholeslami R. (2014). The role of identity styles and meaning of life on the mental health of university female students. *Journal of Applied Psychology*; 3(31):117-37. (In Persian).
28. Khaje F, Khezri-Moghadam N. (2016). The relationships between alexithymia and interpersonal problems with marital satisfaction in married female nurses of the public hospital in Kerman city. *The Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty*; 14(7):630-38. (In Persian).
29. Falatoni F, Maktabi GH, Mehrabizadeh-Honarmand M, Alipour-Birgani S, Morovati Z. (2012). The relationship between alexithymia and emotional intelligence with social adjustment in female secondary school students. *Journal of Life Science and Biomedicine*; 2(5):239-42. (In Persian).
23. Aghayousefi AR, Zare H, Pourbaferani S. (2015). A study of relationship between egocentrism and social adjustment. *Journal of Social Cognition*; 3:141-52. (In Persian).
24. Fatehi A, Fouladchang M. (2016). The mediating role of behavioral self-regulation in relation of identity styles and assertiveness. *Journal of Development Psychology*; 13(49):29-42. (In Persian).
25. Nazemipour B, Rahiminezhad A, Hejazi E. (2017). relationship between identity styles with students' adjustment components: the mediating role of commitment. *Journal of Educational Psychology*; 12(42):1-21. (In Persian).
26. Das J, Deb AK. (2013). A comparative study on social adjustment among tribal and nontribal students. *Journal of Humanities and Social Science*; 12:29-32.